

گزیده نقد شناسی و مقاله شناسی

کاو

- حسامی، هوشنگ. «یک فیلم برگزیده و قابل ارائه در بازارهای جهانی» ستاره سینما، دوره جدید، ۲۳۱ (اردیبهشت ۱۳۵۷)
- دوابی، پرویز. «درجه‌ای دیگر به سوی نور» سپید و سیاه، هفدهم، ۳۰، (۱۳۴۸)
- رحیمیان، بهزاد. «گاو». بامداد، ۱۳۶ (مهر ۱۳۵۸)
- صفاریان، ناصر. «جنون عشق چه زیباست» گزارش فیلم هشتم، ۹۹، دی ۱۳۷۶
- کاووسی، هوشنگ. «گاو در یک قدمی یک فیلم فوق‌العاده». کیهان، ۷۹۷۶ (بهمن ۱۳۴۸)
- نوری، پرویز. «گاو، سینمایی دیگر در سینمای ما» فردوسی، ۹۵۰ (بهمن ۱۳۴۸)

آقای هالو

- ارجمند، جمشید. «هالو، فیلمی که طراوت و صداقت و صمیمیت از آن به مشام می‌رسد». فردوسی، ۹۷۹، (۲۳ شهریور ۱۳۴۹)
- امید، جمال. «آقای هالو». ستاره سینما، ۷۲۰، (شهریور ۱۳۴۹)
- بینا، بابک. «داریوش مهرجویی از گاو تا آقای هالو و ...» دفترهای سینما، ۴ (فروردین ۱۳۶۰): ۴۱-۴۵.
- خرسند، بیژن. «هالو». زمان، ۱۵ (مهر ۱۳۴۹).
- روشن ضمیر، امید. «عامل اقتباس در سینمای مهرجویی». دفترهای سینما، ۴ (فروردین ۱۳۶۰): ۴۱-۴۵.
- سرور، کورش. «آقای هالو، صداقتی گمشده در جنگل آسفالت» کتاب سینما، (نشریه انجمن فیلم دانشگاه شیراز) اول، (مهر ۱۳۴۹)
- نوری، پرویز. «هالو، کمدی انسانی» فردوسی، ۹۸۸، (آبان ۱۳۴۹)

پستچی

- ایرانی، ناصر. «پستچی، آنچنان که من دیده‌ام». ویژه سینما و تئاتر ۲ و ۳، (دی ۱۳۵۱)
- عشقی، بهزاد. «تضادهای اجتماعی در فیلم پستچی». نگین، هفتم، ۹۰، (آبان ۱۳۵۱)

شماره نوزدهم

ندارد. در واقع تدوین به قدرت کارگردان اضافه می‌کند در نتیجه هر کس فیلم را می‌بیند طبیعتاً می‌گوید فیلم کارگردانی درستی دارد و قرار هم نیست که متوجه شود در تدوین تمام اشکالات فیلمنامه و فیلمبرداری اصلاح می‌شود و هیچ‌کس این اصلاحات را نمی‌بیند. چون همه شکل خوب قضیه را می‌بینیم.

یکی از مواردی که همیشه دوست داشتم به آن اشاره کنم این است که امکان ندارد در دنیا فیلمی به عنوان بهترین فیلم و بهترین کارگردانی انتخاب شود ولی تدوین آن انتخاب نشود. در حالی که در ایران متأسفانه این اتفاق افتاده. خیلی از فیلم‌هاست که عنوان بهترین را کسب نموده اما تدوین آن حتی کاندیدا هم نشده در این مورد برایت اسکار را مثال می‌آورم من لیست همه فیلم‌های برنده اسکار را در آوردم و حتی یک مورد خلاف آن چه گفتم پیدا نکردم. مطمئن باش وقتی فیلمی کارگردانی‌اش جایزه می‌گیرد یعنی تدوینش درست است. جایزه بهترین فیلم در واقع جایزه بهترین عوامل حرفه‌ای است.

□ چه هدفی باعث می‌شود که زمان و انرژی فوق‌العاده زیادی را صرف کارهای مهرجویی کنید.

● اکثر فیلم‌های مهرجویی را در زمانی بیش‌تر از شش‌ماه مونتاژ کردیم و این مورد شاید از نظر حرفه‌ای صحیح نباشد. چرا که مثلاً در طی تدوین پری یا بانو می‌توانستیم حداقل سه فیلم دیگر را کار کنم ولی کار با آقای مهرجویی آن قدر ارزش دارد که اصلاً به زمان آن فکر نکردم. چون اصولاً این بینش را از بین برده‌ایم که تدوین بایستی بیست روزه یا یک ماهه تمام شود. تدوین یک روند نامحدود است. تدوین فیلم‌های مهرجویی برای من کلاس درس بوده است هر فیلم او برای من تجربه تازه‌ای در تدوین بوده و خیلی چیزها یاد گرفته‌ام.

□ اگر تدوین را به قول شماروند نامحدود می‌دانیم پس هنوز هم اگر فرصت و امکان به دست دهد می‌شود نشست و تدوین این فیلم‌ها را ادامه داد.

● دقیقاً. می‌توان فیلم‌های مهرجویی را با یک بینش جدید به نوعی دیگر تدوین کرد که شاید بهتر از این بشود. □ تا به حال پیش آمده است که مهرجویی به هنگام تدوین شمارا به یک نمونه خارجی رجوع بدهد؟

□ بر عکس همیشه می‌گوید مواظب باش مثلاً این کار را فلان کارگردان در فلان فیلمش انجام داده ما تکرار نکنیم.

□ پس تشابه تقریباً هم‌زمان دیزالوهای یکی دو فیلم سارترین اسکورسیزی با دیزالوهای سارا احتمالاً تصادفی بوده.

● به هر حال هر چه کرده‌ایم خیلی ناخواسته بوده بدون این‌که دیده باشیم. البته در این مورد خاص این شباهت فقط در فرم بود نه در معنا جدای از این مهرجویی یک فیلمساز حسی است. به هنگام کار به تئوری‌ها فکر نمی‌کند، به فکر تقلید از دیگران نیست. و سعی می‌کند فکر خودش را پیاده کند اصولاً مهرجویی فیلمسازی است که با زمان حرکت می‌کند. فیلم‌هایش هر کدام گامی به جلو است. او هنرمند متبحری است که می‌تواند در تمام ژانرهای سینمایی فیلم خوب بسازد و افکارش هم یا از زمانه جلوتر است یا حداقل با زمان حرکت می‌کند و همواره سعی می‌کند از کلیشه بپرهیزد. پختگی کارگردانی مهرجویی در فیلم درخت گلابی کاملاً مشهود است. ■

● ۷۵ نقد سینما

بشیر، ۱۱۵ (خرداد ۱۳۶۹): ۶.

- سلیمانی، محمد. «آرزوهای بر باد رفته» اطلاعات هفتگی، ۲۴۷۹ (خرداد ۶۹)
- صدر، حمیدرضا. «درگذر زمان» سروش، ۵۱۴ (اردیبهشت ۶۹).
- نوری، پرویز. «حقیقت حیاط پستی مدرسه» هدف، ۲۲۷ (اردیبهشت ۱۳۶۹): ۵.

هامون

- اوحدی، مسعود. «در سنخیت روشنفکری گری و لات بازی» سروش، ۵۲۴ (شهریور ۶۹): ۴۰
- بنی اردلان، اسماعیل. «درباره فیلم هامون. فارابی، ۲ و ۳ (بهار و تابستان ۶۹): ۱۲۴-۱۳۱.
- تهرانی، مسعود. «فقط یکبار دیگر... اصل عدم قطعیت در سینما» سوره، دوم، ۱۰ (دی ۱۳۶۹): ۹۹.
- درستکار، رضا. «دستیابی به معیاری بالا در زیباشناسی» زن روز، ۱۲۷۶ (مرداد ۱۳۶۹): ۲۲
- دولکو، شاهرخ. «روشنفکر با مسئولیت محابود». سروش، ۵۲۴
- فراستی، مسعود. «روشنفکر، پس هشتم» سوره دوم، ۵ و ۶ (مرداد و شهریور ۱۳۶۹): ۷۹-۹۰.
- قادری، بهزاد. «نقدی تطبیقی در حاشیه فیلم هامون و رمان امروز را دریاب، داریوش مهرجویی و سال بلوغ کاشفان غربت و تعلیق کودکان روشنفکر»، ۱۳ (۱۳۶۹): ۲۲-۲۶
- قاضیان، خ. «هامون: بحران هویت در میانه سنت «تجدد» گزارش فیلم، ۴ (۱۳۶۹): ۲۹-۳۱
- کاشانی حنایی، سعید. «هامون، مرگ در دریا» فارابی، ۲ و ۳ (بهار و تابستان ۱۳۶۹): ۱۲۷-۱۳۳
- کاووسی، هوشنگ. «نامه‌ای به آقای مهرجویی» امید، ۲ (دی

- کاووسی، هوشنگ. «فیلمی البته متفاوت و به ویژه برای روشنفکر در حال توسعه» ویژه سینما تاتر. ۲ و ۳.
- معزی مقدم، فریدون. «ارزشهای حقیقی و پستیچی». فیلم، شماره یکم، (زمستان ۱۳۵۱)

دایره مینا

- امکانیان، بیژن. «رستگاری از دست رفته» اطلاعات، (۲۶ اردیبهشت ۱۳۵۷)
- سیف، محسن. «دایره مینا، برش واقعی از زوایای اجتماع» ستاره سینما، دوره جدید، ۲۳۰ و ۲۳۱ (اردیبهشت ۱۳۵۷)
- ورجاوند، بهرام. «تاملی در واقعیت‌های دنیای واسطه‌ها» آیندگان، (۱۳ شهریور ۱۳۵۵)

اجاره‌نشین‌ها

- ارجمند، مهدی. «اجاره‌نشینها، طنز اجتماعی، حرکتی از تمثیل خون به واقعیت خاک» زن روز، ۱۱۲۳ (۶ تیر ۱۳۶۶).
- اوحدی، مسعود. «اجاره‌نشینها» سروش، دهم، ۴۳۱: ۳۰ و ۳۱
- مفخم، نازنین. «تردیده‌های مهرجویی در انتخاب روالی جسورانه». آدینه، ۱۳ (۲۰ خرداد ۶۶): ۴۰ و ۴۱.
- یوسفی، مهدی. «یکسال سینمای ایران، اجاره‌نشینها» سروش، هشتم، ۳۷۵ (اسفند ۱۳۶۵): ۲۶.

مدرسه‌ای که می‌رفتیم

- آذین، جبار. «در حیاط پستی هم خبری نیست!» اطلاعات هفتگی، ۲۴۷۹ (خرداد ۱۳۶۹): ۴۶
- امجد، حمید. «یک پیشنهاد»، گزارش فیلم، ۲ (خرداد - تیر ۱۳۶۹): ۲۵
- دولکو، شاهرخ. «پیش درآمدی بر دوران جدید» سروش، ۵۱۴ (اردیبهشت ۶۹): ۳۷ و ۳۸.
- سلیمانی فر، فرشاد. «مدرسه‌ای که ۱۰ سال پیش می‌رفتیم»

- کسانیان، مهدی. «هامون». گزارش فیلم، ۲۸:۳ و ۲۹
- منزوی، محمد. «هامون، ردیا تایید روشنفکری؟» سوره، دوم، ۱۰ (دی ۱۳۶۹): ۹۵-۹۸
- نبوی، ا. «درباره هامون: کی برکه گار و مهرجویی» گزارش فیلم، ۳ (۱۳۶۹): ۲۹ و ۳۰
- نوری، پرویز. «در گذر با هامون و ارتباط او با تماشاگر». هدف، ۲۴۵، ۱۴ (تیر ۱۳۶۹): ۵
- هدی نیا، حمید. «گزیستانسالیسم به روایت مهرجویی!» سروش، ۵۲۴ (شهریور ۶۹): ۳۶ و ۳۷.

بانو

- خاکسار، الهام «بانو و آدم‌های بیخزده». زنان، ۴۸ (آبان ۱۳۷۷).
- زرلکی، شهلا. «به کجا چنین شتابان». سلام، ۲۱۵۶ (آبان ۱۳۷۷)
- شاه نظریان، مارگریت. «بانویی که دوباره متولد می‌شود». همشهری ۱۷۱۴ (آذر ۱۳۷۷).

سارا

- آقازاده، محمد. «سارا، نیکخواهی عشق در سکوت» همشهری، ۴۶ (بهمن ۱۳۷۱).
- استواری، سینما. «زن خوب، مرد بد و پرداخت‌های نه چندان یک سو، نگاهی به فیلم جاده فلینی»
- اکرمی، عباس: «سارا فیلمی روان و محکم» سینما، ۴۳ (بهمن ۱۳۷۱)

پری

- امینی، مریم «جن یا پری» نقد سینما، ۴ (زمستان ۱۳۷۳).
- باباخانی، نگار. «روایتی معاصر از عرفان» فرهنگ و سینما، ۴۷ (شهریور و مهر ۱۳۷۴)
- بسطامی، مجید «آفات فکری دنیای مدرن» نقد سینما، ۴ (زمستان ۱۳۷۳).

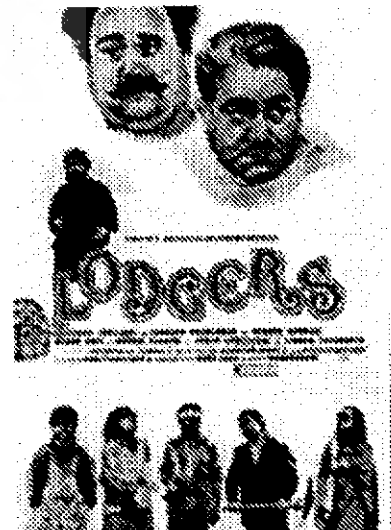
- دهقان، خسرو. «آینه» نقد سینما، ۴ (زمستان ۱۳۷۳): ۸۹
- روحانی، امید. «یک اقتباس موفق». نقد سینما، ۴ (زمستان ۱۳۷۳): ۸۸

- فراسستی، مسعود «شخصیت یا فردیت؟» نقد سینما، ۴ (زمستان ۱۳۷۳).

- فلاح‌پور، اسماعیل «نقاب» نقد سینما، ۴ (زمستان ۱۳۷۳).
- کاهه، کامبیز «عصر کنایه‌ها» نقد سینما، ۴ (زمستان ۱۳۷۳).
- همایون‌نفر، کارن. «از شرق به شرق یا از غرب به شرق». دنیای تصویر، ۲۷، (۱۳۷۴)
- یوسفی‌نژاد، اصغر. «یک فیلم با دو بلیت». فرهنگ و سینما، ۴۷ (شهریور و مهر ۱۳۷۴)

لیلا

- آسایش، محمد حسین. «در جست و جوی تعادل» سلام، ۱۸۶۵ (آبان ۱۳۷۶).
- استواری، سینما. «همچون دل لیلا» همشهری، ۱۳۹۶ (آذر ۱۳۷۶)

- بهاری، مسعود. «بازی ادامه دارد...» گزارش فیلم، ۹۷ (آبان ۱۳۷۶).
- پوریا، امیر. «خود ویرانگری عارفانه» دنیای تصویر، پنجم، ۵۱ و ۵۲ (آرزوی ۱۳۷۶).
- تقوی، ارسیا: «آتش دوزخ کجاست؟» نقد سینما، ۱۲، (زمستان ۱۳۷۶).
- تهامی نژاد، محمد. «رنج هوو داری» گزارش فیلم، ۹۷ (آبان ۱۳۷۶).
- خاکسار، علیرضا. «لیلا، عشق، تقدیر». زنان، ۳۸ (آبان ۱۳۷۶).
- دباغی مقدم، جواد. «جست و جوی بی حاصل» کیهان، ۶۰۶۹ (آذر ۱۳۷۶).
- سیف، محسن. «جایگاه زن کجای قاب زندگی است؟» سلام، ۱۸۷۱ (آذر ۱۳۷۶).

گفت و گو / میزگرد / بررسی کارنامه

- گفتگوی هوشنگ حسامی با داریوش مهرجویی. روزنامه رستاخیز، شماره ۴۴۸، شنبه اول آبان ۱۳۵۵.
- گفتگوی حسن قلی‌زاده با داریوش مهرجویی کتاب دوم سینمای آزاد، شهریور ۱۳۵۱
- گفتگوی ایرج صابری با داریوش مهرجویی نشریه سینما ۷ شماره ۳۴، اسفند ۱۳۵۶
- «زبان اشارت و طرح پرسش‌های دینی» گفتگوی امید روحانی با داریوش مهرجویی، دنیای تصویر، ۲۷، (۱۳۷۴)
- در خلوت هستی زمانی برای بیداری، زمانی برای خواب» گفت‌وگوی امید روحانی با داریوش مهرجویی پیرامون درخت گلابی دنیای تصویر، ۶۵، (بهمن ۱۳۷۷)
- «داریوش مهرجویی و جامعه پر تضاد ایران از الماس ۳۳ تا لیلا در گفتگو با فیلمساز» گزارش فیلم ویژه بحث و نقد، (آبان ۱۳۷۶)

- «نجات از گرداب، اما بعد...؟» داریوش مهرجویی در گفتگو با نویسنده: کان گزارش فیلم، گزارش فیلم، ۶۷.
- «بازیگری در فیلمهای مهرجویی» گفتگوی گوهر خیراندیش با نیکی کریمی و علی مصفا. گزارش فیلم، ۶۷.
- «از هامون تا سارا» گفت‌وگو با داریوش مهرجویی، همنشهری، ۴۴ (۱۷ بهمن ۱۳۷۱): ۱۲.
- حرفهای مهرجویی درباره هامون: نشریه روزانه جشنواره بین‌المللی فیلم فجر ۲۱ بهمن ۱۳۶۸، شماره ۱۰
- «سی سال موفقیت؟!» میزگردی با حضور خسرو دهقان، اصغر عبداللهی، محمد عبیدی و داوودمسلمی. فیلم و سینما، دوره نو شماره ۱۵، مهر ۱۳۷۶
- میزگردی پیرامون وجوه اجتماعی فیلم «لیلا» با حضور امید روحانی، شیرین عبادی شهبلا لاهیجی، جواد طوسی و علی معلم، دنیای تصویر، پنجم، ۵۱ و ۵۲، (آذر و دی ۱۳۷۶).
- «سفر دشوار به عالم معنا» میزگردی پیرامون فیلم پری با حضور: جواد طوسی، سعید عقیقی، علی معلم و تهماسب صلح‌جو. دنیای تصویر، ۲۶، (۱۳۷۴)

- میزگرد درباره لیلا با شرکت بهزاد عشقی، احمد میراحسان، بهار ایرانی روبرت صافاریان، گزارش فیلم، ۹۷، (آبان ۱۳۷۶)
- «لیلا مرا با خود برد!» گفتگوی امید روحانی و خسرو دهقان درباره لیلا، دنیای تصویر، ۵۱ و ۵۲ (آذر و دی ۱۳۷۶)
- «عشق سالهای سبز» گفتگوی خسرو دهقان و امید روحانی درباره درخت گلابی، دنیای تصویر، ۶۵، (بهمن ۱۳۷۷)
- «آرامش، بالندگی، عصیان» نگاهی به سه گانه زنانه داریوش مهرجویی. حمید گرشاسبی، دنیای تصویر، ۲۹، (۱۳۷۴)
- «داریوش مهرجویی و حس سیال زندگی» تهماسب صلح‌جو، فیلم، کتاب سال ۱۳۷۷. ■
- توضیح: به دلیل آن که قبلاً مجله فیلم به طور جداگانه مطالب خود را به صورت فهرست منتشر کرده است، در این جا به مطالب این مجله اشاره نشده است.

- فراستی، مسعود. «اسکیزوی فیلم فارسی / فیلم انلکت» دنیای تصویر، پنجم ۵۱ و ۵۲ (آذر و دی ۱۳۷۶)
- مندنی‌پور، شهریار. «لیلای بی‌محمل» دنیای تصویر، پنجم، ۵۱ و ۵۲ (آذر و دی ۱۳۷۶).

درخت گلابی

- آزر، محسن. «عشق و آن یک جفت کتانی» نشاط، ۱۰، (بهمن ۱۳۷۷).
- زین‌العابدین، شبنم «و به راستی زمانی خواهد بود». دنیای تصویر ۶۶ و ۶۷، نوروز ۱۳۷۸
- طوسی، جواد. «شیخ نشسته در خلوت» دنیای تصویر ۶۶ و ۶۷، نوروز ۱۳۷۸
- فیضی‌خواه، ابوالفضل. «عشق، آرمان، تعالی» صبح امروز، (بهمن ۱۳۷۷).
- کبیری، ابودر «اگر درخت گلابی بارور نشود» ایران ۱۱۷۵، (اسفند ۱۳۷۷).
- نظرزاده رسول. «تنگاه گرم شبانه در نهان گاه شب» سلام،